

Gemeente van Christus,

Rond de tuin van de rede, ligt het oerwoud van de waanzin. Ik merk dat ik deze beginwoorden nodig heb om wat dichterbij de teksten te komen. Geen mooie diepzinnige spiritualiteit, vanmorgen maar er wordt gekrabd aan het laagje vernis van redelijke en goedwillende mensen dat wij beschaving noemen.

Een zekere Jefta, een van richters van Israël laat niet met zich sollen, 'zie toch hoe goed en liefelijk is het dat zonen van hetzelfde huis als broeders samenwonen'... dat is een mooie lied maar het kan even niet gezongen worden. Ze vliegen elkaar in de haren. Jefta laat niet met zich sollen, Jefta First... hij speelt het spel van de macht hij wil een goede deal, daar draait het allemaal om een goede deal moet je afdwingen. Desnoods met geweld. De verslagen broers lopen hopeloos in de val. Ze worden opgewacht bij de doorwaadbare plaatsen van de Jordaan. Ben jij er één uit Efraïm? Nee, hoezo. ... Zeg eens sjibbolet. Dat is de ultieme test, dat kunnen de lui uit Efraïm niet zeggen. Zoals vreemdelingen in ons land geen Scheveningen kunnen zeggen. Zeg eens sjibbolet? Sibbolet! Ha hij kan het wachtwoord niet zeggen... het is er weer zo één en met dat ene woord hebben ze gelijk hun laatste woord gezegd. Ze worden onmiddellijk afgeslacht. Broeders vermoorden elkaar. Een krachtige leider zal desnoods met brut geweld in eigen huis wel eens orde op zaken brengen. Wie het wachtwoord niet kan zeggen is niet een van ons, is dus een vijand en een vijand moet worden geëlimineerd. Een sjibbolet – wij kennen het in onze taal – is een kenmerkende eigenschap. Wat zijn kenmerkende woorden voor iemand, waaraan je onmiddellijk herkent, met wie je te maken hebt. Grenswoorden zo noemde de Franse filosoof Derrida ze, woorden die duidelijk maken waar je bij hoort. En weten waar je bij hoort, dat is wat wij wel willen weten, ergens bij horen, je ergens thuis voelen. Dat is het dubbele, een sjibbolet, een grenswoord heeft ook een functie, de herkenning van ergens thuis zijn. En tegelijk dat is het paradoxale is zo'n grenswoord, buitensluitend, je bent niet één van ons, je deugt niet, je moet weg. Het zijn die duistere demonische krachten die aan een mens trekken, die een mens kunnen drijven. Rond de tuin van de rede ligt het oerwoud van de waanzin.

Wat drijft een mens? In de eerste hoofdstukken van het Marcus evangelie worden de demonen ontmaskerd. Hij komt een huis binnen, en weer komt er zo'n schare samen dat zij hun brood niet eens kunnen eten. Als wie bij hem staan dat horen gaan ze eropuit om hem te overheersen; want, hebben ze gezegd, hij is buiten zichzelf! Iemand anders demoniseren, dat is een beproefde manier om een tegenstander te neutraliseren. Hij is buiten zichzelf! Hij heeft zijn verstand verloren, hij is compleet gestoord, overspannen. Het is ook absoluut van de gekke wat Hij doet: continu preken, genezen, wonderen doen. Niet eens meer tijd om te eten. Hij is gek geworden. Ze willen Jezus overheersen en afvoeren. Overheersen. Het is het woord dat later zal klinken wanneer Hij gevangen wordt genomen met geweld. In het Marcus evangelie wordt verteld dat overal waar Jezus komt de demonen tevoorschijn komen het is tussen God en gekte. De demonen, wat mensen drijft, gevangen houdt, vast zet, onvrij maakt... ze komen vrij mensen komen los van de greep kunnen weer verlicht ademhalen. Die man uit Nazareth, zeggen de tegenstanders, een boze geest heeft hem overheerst Jezus wordt gedemoniseerd. Dat jij in staat bent de boze geesten uit te drijven, dat kan alleen maar, omdat je zelf in dienst staat van de boze geesten. Hij is gek. Daar zit ook een zekere waarheid in.

Professor Van Ruler schijnt gezegd te hebben, zo las ik ergens, Jezus is gek òf Hij is werkelijk de Zoon van God. Het is op het scherpst van de snede. En dat is lastig, wij willen toch graag wat warme good feelings rust in de tent, doe maar gewoon, zoek het randje niet op. Het is ons al vlug te gek. Maar anderzijds, zo luidt het gezegde de weg naar de hel is geplaveid met goede bedoelingen, ...de status quo, is het uitgelezen terrein van de demonen in de greep van de angst en de middelmaat. Het evangelie is niet neutraal. Jezus vecht als een bezetene – tegen de duivel en zijn ganse rijk. Om de bezeten mensenkinderen, kinderen van God, te bevrijden. Dat is een radicale vrijheid. Twee heren blijven dienen? Het kan niet. Maar hoe dan? Het evangelie vertelt zelfs dat Jezus boven de verbondenheid met zijn familie de verbondenheid met God plaatst. Geestverwantschap gaat boven bloedverwantschap. Van je familie moet je het hebben. Het zit ons van huis uit diep in het bloed. De band met onze voorouders, ons voorgeslacht. En toch .... eens zijn wij overgegaan in de doop, in de doortocht van het water, dwars door de dood heen - geen mens weet hoe - tot op de oever van een nieuw, een ongekend nieuw leven. Niet de natuurlijke bloedband. maar al wie de wil van God doet, vormt een nieuwe familie. Een kring die breder is en dieper is dan de kring van het gezin. Geroepen en geschaard rond Zijn Tafel.

Gemeente, zo gaan wij onze weg door het leven, niets menselijks is ons vreemd .... wij weten van de demonen en toch levend vanuit de roep om een vrij mens te zijn, vanuit de hoop, als liefde het kwade overwint als gerechtigheid het onrecht buigt, als ook de diepste wond wordt geheeld. En wie dat vreemde Woord heeft gehoord, wie het verlangen heeft gevoeld en de hoop heeft geproefd, die raakt het nooit meer kwijt. Je leeft van ogenblik tot ogenblik, je bent zoekende onderweg het is zo vluchtig dat het je tussen je vingers doorglipt. Maar soms ergens in de ontmoeting en misschien zomaar op een zondagmorgen, is er een stamelend woord dat het hachelijke heden waarin jij je gewone burgerlijke leven leeft, bepaald is door een heel bijzondere ruimte, geworteld en gegrond in de liefde, de liefde van Christus. Het is het stamelen dat de stem van de hemel op aarde brengt. In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.